

всички членове на семейството често гладуват, но за болния възрастен човек винаги се намира нещо специално - поне една кифла или някой плод.

В усилията да осигурят прехраната на семействата, ромите са пак заедно. През последните години често се налага бащите да напускат дома заедно с момчетата, за да търсят случайна работа в по-голям град. Срецахме много такива "самотни мъже", придружавани от по две-три момчета до 16-годишна възраст, самонастанили се в изоставени постройки в големите градове или при свои близки. Ако бащата успее да се цани на някаква работа, обикновено синовете му помагат, усвоявайки по този начин различни умения. Ако бащата стои на пиацата в очакване да бъде нает за някаква услуга, момчетата се въртят наоколо, оглеждайки квартала и междувременно събират железни и хартиени отпадъци, празни бутилки, изхвърлени дрехи и остатъци от храна - главно хляб. Те сушат хляба на слънце или леко го припичат върху ламарина на тлееща жаравя, за да го занесат на прасето или кокошките, когато се върнат у дома.

От най-ранна възраст момчетата усвояват традиционния занаят, ако е запазен и още се практикува. При майсторите бургуджии в Пловдив, в с. Куклен и на други места, при печкарите, ковачите, калайджиите и т.н., децата от малки чиракуват и помагат на възрастните. Директори на училища, в които до 1992 г. е имало паралелки за "засилено трудово обучение", споделяха, че голямата част от децата на бургуджиите, печкарите, ковачите и тенекеджиите са пристигали в училище с практически умения, които значително надвишават очакванията и възможностите на училищната образователна програма по придобиването на занаят. Т.е. тези деца в часовете по трудово обучение практически не са научавали нищо ново. Седем-осем годишни момчета копанари вече могат да правят лъжици и кошници. В с. Дряновец например не можахме да видим нито един мъж, юноша или момче над 6 г. от групата на урсарите. Всички "мъже" бяха отишли в недалечно село при майстор мечкар, за да изрежат ноктите на мечките. След един месец вече целите семейства щяха да тръгнат из страната с животните, за да си изкарват прехраната.

Момчетата винаги са с майката. Те се грижат за по-малките братчета и сестричета, за болния възрастен, за реда и чистотата в дома. От 5-6-годишна възраст вече имат постоянни задължения - да перат, да чистят, да готвят, да наглеждат малките... Всичко това се върши без никакви оплаквания, че домашната работа се разпределя несправедливо.